

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 19707
Tarih : 28.06.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 28/06/2022 11:17
Sayı: E-120.10-1039845

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Basına ve kamuoyuna yansıyan haberlere göre Erzincan'ın İliç ilçesindeki Çöpler köyünde bulunan Kanadalı Anagold Madencilik San. Ve Tic. A.Ş ve Çalık Holding bünyesindeki Lidya Madencilik ortaklığında işletilen kompleks maden işletmesinde 21 Haziran 2022 tarihinde Yığın Liç sahasında siyanür içerikli solüsyon taşıyan boru hatlarında meydana gelen bir arıza nedeniyle yaklaşık 20 ton siyanürlü solüsyonun boru hatlarından sızdığı ve başta Fırat Nehri olmak üzere bölgedeki toprağa ve suya karıştığı iddialarının yerinde araştırılması, tespit edilmesi ve buna yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Alican ÖNLÜ
Tunceli Milletvekili

GEREKÇE

Organik ve inorganik çeşitleri bulunan siyanür özellikle 1800'lü yıllardan itibaren demir, çelik, altın maden sanayi endüstrilerinde kullanılmaktadır. Madencilğin çevreye en çok zarar verilen aşaması, çıkarılan cevherin ya açık havada kimyasal işlemlerle (siyanürle, sülfürik asitle ve başka kimyasallarla) yıkanması olan yığın liçi ya da kavrulması anlamına gelen kavurma-ergitme işlemleridir. İlk aşamada çevreye yüksek miktarlarda toz, katı atık, gaz, ağır metal ve kirli sıvılar yayılır ve çok büyük miktarlarda su tüketilirken; ikincisinde de başta kükürtlü olmak üzere zehirli gazlar yayılır.

Bu bağlamda Avrupa Birliği, madencilğin çevre üzerindeki etkilerini azaltmak amacıyla 2006 yılında Maden Atığı yönergesini kabul etmiştir. Yönergenin kabul edilmesinin ardından en önemli kaza 2000 yılında Baia Mare'de (Romanya) meydana gelen ve 120 ton siyanürün Tuna Nehri'ne sızmasıdır. Ayrıca buna benzer bir kaza 1998'de Andalusya'da (İspanya) meydana gelmiştir.

Erzincan'ın İliç ilçesine bağlı Çöpler köyünde bulunan Kanadalı Anagold Madencilik San. Ve Tic. A.Ş ve Çalık Holding bünyesindeki Lidya Madencilik ortaklığında işletilen kompleks maden işletmesinde meydana gelen boru patlaması sonucu 20m3 solüsyonun başta Fırat Nehri olmak üzere bölgedeki toprağa ve suya karıştığı iddialarına ciddiyle yaklaşılmalı, uzmanlardan ve bilirkişilerden oluşan bağımsız heyetlerin acilen olay yerinde inceleme yapması ve elde edilen verileri şeffaf bir biçimde kamuoyuyla paylaşması hayati önemdedir.

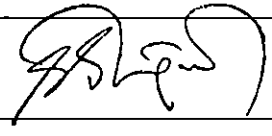
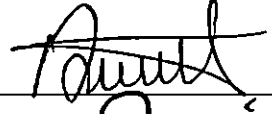
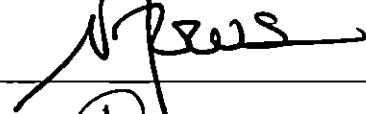
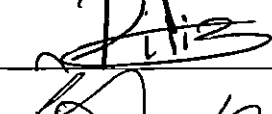
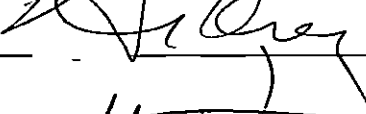
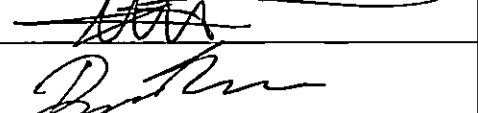
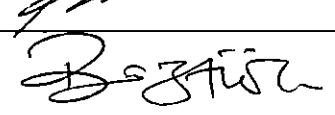
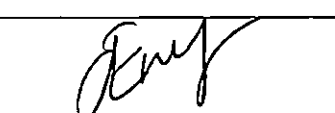
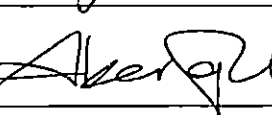
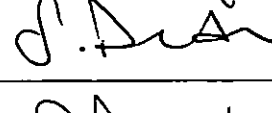
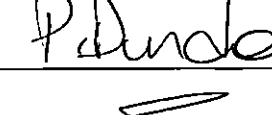
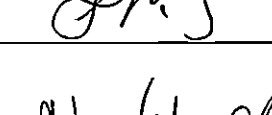
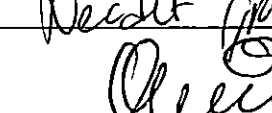
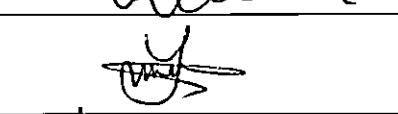
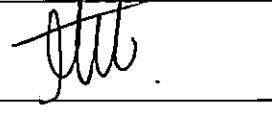
İddiaların ortaya çıkması sonrasında İliç Cumhuriyet Başsavcılığı TCK 182. Madde çerçevesinde "çevrenin taksirle kirlenmesi" suçlamasıyla soruşturma başlatırken, Erzincan Valiliği'nde açıklama yaparak "boru hatlarında meydana gelen arıza nedeniyle yaklaşık 20 m3 solüsyonun sızdığı, solüsyon bulaşan alanın nötrale edildiğini ve toprağın makinalar vasıtasıyla taşındığını, bu kapsamda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, İzleme ve Denetim Daire Başkanı Başkanlığında, İl Müdürlüğü teknik personellerince gerekli incelemelerin ve değerlendirmelerin 27 farklı noktadan numuneler alındığı ifade edilmektedir. Yine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, Erzincan'ın İliç ilçesinde çevre kirliliğine neden olan altın madeni işletmesine, "en üst sınır" olan 16 milyon 441 bin lira idari para cezası uygulandığı ifade edilmektedir.

Ancak gerek valiliği açıklaması gerekse de İliç Cumhuriyet Başsavcılığın açtığı soruşturmaya rağmen kamuoyunda iddialara ilişkin ciddi bir endişe hâkim durumdadır. Maden şirketinin ÇED raporuna göre maden ocağında 38 kimyasal maddenin kullanıldığı ve bunların 23'ünün kansere neden olduğu ifade edilmektedir. Bölgede Maden işletmesine karşı mücadele yürüten kişilerin ifadelerine göre madende yaşanan sızıntıya ilişkin iddiaların doğru olduğu Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan oluşan bir heyetin madene gittiğini ve numune alarak Ankara'ya götürdüğünü, 20-25 gün boyunca sorunun kaynağının bulunamadığı, devam eden çalışmalarda jeomembran (özel plastik örtü) adı verilen geçirmezlik tabakasında yırtılmanın tespit edildiğini patlamayla birlikte tonlarca saf siyanürün bölgeye saçıldığını, incelemeler sırasında dahi işletmenin üretime devam ettiğini belirtmektedirler.

Altın madeniyle ilişkin iddialar bunlarla da sınırlı kalmamaktadır. Altın madeninin atık havuzu genişletmek istediği, 197 futbol sahası büyüklüğündeki havuzu 600 futbol sahası büyüklüğüne çıkarmayı istediği, bölgedeki deprem riski de göz önüne alındığında olası bir deprem durumunda buradaki siyanürlü, sülfürik asit, içinde yüzlerce zehirli kimyasal toksik madde barındıran sülfürik asit bileşiklerinin Fırat Nehri ile Harran Ovası dahil tüm bölgeyi etkiyeceğini ve Çernobilden bu yana yaşanmış en büyük felaketin yaşanabileceğini belirtmektedirler.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, "İlave çevresel iyileştirme çalışmalarının tamamlandığı Bakanlığımız denetim ekiplerince tespit edilene kadar tesisin faaliyet göstermesine izin verilmeyecektir" diye açıklama yapılmış olsa dahi siyanürle altın madeni arama faaliyetinin yarattığı ekolojik tahribat aşıkardır. Kısa ve uzun vadede Erzincan'a ve çevresine vereceği zararı göz önünde bulundurulduğunda sızıntının önlenmesine ilişkin çalışmaların bir an önce tamamlanması ve kamuoyunun aydınlatılması elzemdir.

Yukarıda kısaca ifade edilen nedenlerden dolayı da Erzincan'ın İliç ilçesindeki Çöpler köyünde bulunan kompleks maden işletmesinde 21 Haziran 2022 tarihinde Yığın Liç sahasında siyanür içerikli solüsyon taşıyan boru hatlarında meydana gelen bir arıza nedeniyle tonlarca siyanürlü solüsyonun sızdığı ve başta Fırat Nehri olmak üzere bölgede ki toprağa ve suya karıştığı iddialarının tespiti ile birlikte tedbirlerin alınması amacıyla Meclis Araştırması açılması hayati önem taşımaktadır.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
3	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
4	MEHMET RUŞTU TIRYAKİ	BATMAN	
5	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
8	RİDVAN TURAN	MERSİN	
9	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
10	OYA ERSOY	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
13	SAİT DEDE	HAKKARİ	
14	PERO DUNDAR	MARDİN	
15	SİDİK TAŞ	SİİRT	
16	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
17	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
18	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
19	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
20	TAYİP TEMEL	VAN	